

Passava fa cent anys a Canet... Cròniques canetenques del Nadal de 1910

Joaquim Pera Isern

A vegades resulta interessant resseguir en publicacions periòdiques antigues que passava a la nostra vila en èpoques reculades. Les hemeroteques són plenes de materials que poden servir als historiadors per refer passatges històrics oblidats o, senzillament, conèixer les vivències quotidianes que movien als canetenques de començaments del segle XX. A partir d'aquests documents podem acostar-nos al tarannà diari dels nostres besavis, tot copsant els seus neguits o satisfaccions, saber quins eren els seus objectius vitals i veure com vivien el dia a dia de la seva existència. Donar-los a conèixer és també feina dels historiadors; crec que aquesta pot ser la nostra modesta aportació tot fent-los perdurar en la memòria

històrica de la nostra comunitat, i, qui sap si la seva difusió pot contribuir també a trobar solucions a problemes actuals que se'ns plantegen com si fos la primera vegada que Canet si enfronta. Una d'aquestes publicacions periòdiques de referència per Canet fou el setmanari "La Costa de Llevant", publicació comarcal dirigida pel nostre il·lustre convilatà el Dr. Marià Serra. Ell i els seus col·labo-

Fotografia del Dr. Marià Serra, de 1900. A la dreta, portada d'un exemplar de *La Costa de Llevant*

radors van fer sortir cada setmana, incansablement, una crònica del que passava a Canet durant els 30 anys que durà la publicació; setmana a setmana podem fer un seguiment dels temes locals amb una profunditat excepcional; per Canet aquesta publicació constitueix una joia documental i històrica de primer ordre que crec que hem de fer reviu i explotar al màxim. Amb aquest objectiu volem iniciar una nova secció dins aquests papers d'*El Sot de l'Aubó* per tal de donar a conèixer com era el Canet de fa cent anys. Els retalls de premsa que presentem no cal que vagin acompanyats necessàriament de comentaris massa extensos, doncs les notícies que seleccionem ja es comenten per elles mateixes i cada lector en pot fer les valoracions que cregui oportunes. La seva publicació en facsímil mostra obertament la seva essència i actualitat, tot i ser redactades en català pre-normatiu, un valor afegit que permet veure també l'evolució i riquesa de la parla dels nostres ancestres.

Per aquesta ocasió hem escollit dues notícies intrascendents referides al Nadal de 1910, ara fa exactament cent anys.

Ignocentada.—Seria molt difícil trobar una societat recreativa, que fos més amiga de la broma, de lo que ho és el *Foment Catalanista* de Canet.

Hi ha una colla de socis, que son plagues á tot serho, però plagues de bona lley; reunint la doble qualitat d'ésser actius en tots los afers de la vida, y molt amichs de la gatzara, gastant bromes á tot temps y á totes hores fins en les coses més sèries: de tot se fa gresca, encara que's perdin les eleccions. Ja se sap, que si un soci passa mals de cap, está atribulat y de mal humor, no té més que pujar les escales de la societat, y per poch companys que trobi, riurá de gust, fugintli les cabories: Darrerament se n'han pensat una que ha fet gran efecte.

Fins les pedres saben el rebombori que ha mogut la cuestió de la benedicció del nou local del *Orfeo Canetench*. Donchs bé; surt una fulla ab ninots, anunciant grans atraccions en el *Cine*, pels dies de Nadal, ab dones vestides d'home y ab faldilles curtes, ballant *zapateados y olés*.

La sorpresa va ésser grossa, els comentaris tremendos; sobre el nou cine hi plovia ja un xáfec de dictéris. tot era espant, fins els católichs *protestants*, los de *doublé*, els mercaders del temple, s'afanyaren tot seguit á enviar fulles al Sr. Bisbe (nova planxa) etz. etz.

L'efecte de la ignocentada s'había lograt. El día de Sant Esteve, les riallades eran generals. A l'hora d'*arribar les dames*, del tren ne baixá un payasso, y un oportú telegrama, que fou llegit en la sessió, dihent que les bailarines no podían venir perquè s'habian constipat.

Els católichs-*protestants* se quedáren sense alegría, fugintlosi la ocasió de aixecar nova protesta: habían caygut de quatre grapes dintre del parany.

La ignocentada á n'els sócis del *Foment*, los hi ha resultat de primera; no obstant un consell voldríam donalshi, hi és de que les bromes, una altra vegada, no les fassin tant de portes en fora.

¡Es bó riure, però tant y tant...!

La primera d'elles porta per títol "Ignocentada" és la crònica d'una broma feta pels socis del Foment que s'inscriu en el marc de la polèmica que va suposar la inauguració del Cinema Canetench, promogut pel Dr. Serra, que tant d'enrenou va portar la seva obertura entre els canetencs; unes crítiques liderades des d'una part de la societat canetenca més reaccionària, un tema que ja hem tractat en anteriors articles en aquesta revista.

El segon article té com a tema l'ambient comercial que mostrava Canet durant les festes de Nadal de l'any 1910, s'anomena "Progressém" i molt bé el podríem dedicar als soferts botiguers d'avui en dia que a diari lluiten per fer més atractius els seus establiments, sobretot en aquestes dates nadalenes que és quan més s'animen els seus negocis.

JOAQUIM PERA ISERN

Progressém.—Durant aquestes festes, els principals carrers de nostra vila han presentat un aspecte de població important, en particular en les vesprades de Nadal, Cap d'Any y Reys; puig, la majoria dels establiments de venda, lluhiren espléndits y artístichs aparadors, atapaits de géneros de totes classes presentats al públich ab exquisit gust; entre'ls que recordém la confitería Alegret, que com sempre, rivalisá ab els colmados de primera fila de la Capital. La botiga de la Vda. Fors, presentá una abundancia y varietat de juguets que omplían tot l'establiment y constituint una exposició bonica. L'aparador de l'acreditada sabateria del Sr. Tarré, era un retrato dels millors de Barcelona d'aquesta classe, puig la justa fama que gosa el calsat de dita casa, indica el bon gust del Sr. Tarré en sa industria. La botiga de la Sra. Josepha Fontás, de la Riera, plena de juguets y presentant un aparador de molt gust. Els establiments del carrer de Castanyer, tots, lluhiren de debó, ab una abundancia d'existencies que demostran el bon negoci que desenrotllan. L'amich Reverter lluhí també lo seu bonich establiment, un dels més antichs y acreditats de Canet. La sabateria del Sr. Verdura, de la Riera de Sant Domingo, lluhí de debó, puig, es casa que te forsa gust y lo seu negoci se coneix que va en creixensa. Lo nou establiment dels senyors Cruanyas y Carqués, que ab el nom de *Fustería de Sant Joseph* han overt fa poch al carrer Nou, se presentá al públich ab una gran varietat de mobles. La tenda de comestibles del Sr. Ollé, al carrer de l'Avell, presentá gran abundancia de géneros y sa iluminació adornava aquella barriada. Lo fuster Sr. Cabruja, presentá la vesprada dels Reys, una exposició de mobles que demostraren lo bon gust que dit industrial te per aquell article, y no dubtém que sos productes serán coneguts de tot lo poble. La sabateria Giralt, Riera de Buscarons, se presentá també espléndidament. Los senyors Joseph Puig, comestibles; Sr. Puig y Valls, teixits, y molts altres que sentím no recordar en aquets moments, contribuïren també ab sos establiments, al conjunt que presentá lo poble en general en dites vesprades, que resultá espléndit, éssent aixó una manifestació de la vida plena de nostra població.